

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 9. juli 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 9. jula 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA DA SE
FORMALNO PRIHVATE IZJAVE SVJEDOKA ZA SARAJEVO,
OVJERENE NA OSNOVU PRAVILA 92BIS**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu tužilaštva da se formalno prihvate izjave svjedoka za Sarajevo, ovjerene na osnovu pravila 92*bis*, podnijetom 17. juna 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Proceduralni kontekst i argumentacija

1. Dana 5. marta 2010. godine Pretresno vijeće donijelo je Odluku po Četvrtom zahtjevu tužilaštva na osnovu pravila 92*bis* za prihvatanje izjava i transkripata umjesto svjedočenja *viva voce* – svjedoci o opsadi Sarajeva (dalje u tekstu: Odluka po Zahtjevu na osnovu pravila 92*bis*), kojim su u spis, između ostalog, privremeno uvrštene pismene izjave svjedoka Ašide Fazlić, Šefika Bešlića, Zibe Šubo, Anđe Gotovac, Fatime Palavre, Fadile Tarčin, Zilhe Granilo, Sabine Šabanić, Slavice Livnjak, Tarika Žunića, Zibe Avdić, kao i svjedoka KDZ036, KDZ079, KDZ090 i KDZ289, pod pečatom, dok tužilaštvo ne dobije deklaracije potrebne na osnovu pravila 92*bis*(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹ Pretresno vijeće je, uz isti uslov, privremeno prihvatilo i dopunske izjave koje je optuženi dostavio za Ašida Fazlića i Šefika Bešlića. Pretresno vijeće je naložilo tužilaštvu da za dopunsku izjavu Ašide Fazlić, kojoj je sekretar dodijelio broj dokaznog predmeta D2, nabavi deklaraciju potrebnu na osnovu pravila 92*bis*(B).² Osim toga, Pretresno vijeće naložilo je optuženom da za dopunsku izjavu Šefika Bešlića, kojoj je sekretar dodijelio broj dokaznog predmeta D3, nabavi potrebnu deklaraciju.³

2. Tužilaštvo u Zahtjevu navodi da je predsjedavajući službenik, kog je Sekretarijat Međunarodnog suda imenovao na osnovu pravila 92*bis*(B) Pravilnika, ovjerio pismene izjave i dopunske izjave Ašide Fazlić, Šefika Bešlića, Zibe Šubo, Anđe Gotovac, Fatime Palavre, Fadile Tarčin, Zilhe Granilo, Sabine Šabanić, Slavice Livnjak, Tarika Žunića,

¹ Odluka po Zahtjevu na osnovu pravila 92*bis*, par. 72(C)(i–ii), 72(C)(v–vi).

² Odluka po Zahtjevu na osnovu pravila 92*bis*, 72(C)(i).

³ Odluka po Zahtjevu na osnovu pravila 92*bis*, 72(C)(ii).

Zibe Avdić, KDZ036, KDZ079 i KDZ090⁴ (dalje u tekstu: svjedoci) i traži da se one formalno uvrste u spis. Tužilaštvo nadalje navodi da su paketi za svjedoke na osnovu pravila 92*bis*, u koje sad spada i materijal na osnovu kojeg su ovjerene, dobili brojeve dokaznog predmeta, i to P470, P472, P488, P490, P497, P498, P499, P492, P495, P496, P500, P477 (pod pečatom), P480 (pod pečatom), P483 (pod pečatom), te da su oni sada dostupni preko elektronskog sistema za vođenje suđenja (dalje u tekstu: *e-court*).

3. Dana 17. juna 2010. godine optuženi je e-mailom obavijestio Pretresno vijeće i tužilaštvo da se ne protivi Zahtjevu.

II. Mjerodavno pravo

4. Pravilom 92*bis* dozvoljeno je da se, pod određenim uslovima, pismena izjava svjedoka prihvati umjesto usmene. Ukoliko vijeće odluči da iskoristi svoje diskreciono ovlaštenje i prihvati takve pismene izjave, pravilo 92*bis*(B) nalaže da se pismenoj izjavi priloži deklaracija kojom osoba koja je dala tu izjavu potvrđuje da je sadržaj izjave, prema njenom najboljem znanju i vjerovanju, istinit i tačan. Deklaraciju mora ovjeriti "osoba ovlaštena da ovjeri takvu deklaraciju u skladu sa zakonima i propisanim postupkom države" ili "predsjedavajući službenik koga je sekretar Međunarodnog suda imenovao u tu svrhu". To ovlašteno lice ili predsjedavajući službenik pismeno mora da potvrdi:

- (a) da je davalac izjave stvarno osoba imenovana u dotičnoj izjavi;
- (b) da je davalac izjave potvrdio da je sadržaj pismene izjave, po njegovom najboljem znanju i vjerovanju, istinit i tačan;
- (c) da je davalac izjave obaviješten da se protiv njega može pokrenuti postupak za davanje lažnog iskaza u slučaju da sadržaj pismene izjave nije istinit; i
- (d) dan i mjesto deklaracije.

⁴ Tužilaštvo je u Zahtjevu napomenulo da za pismene izjave svjedoka KDZ289 još nije nabavljena deklaracija na osnovu pravila 92*bis*(B).

5. Vijeću je dozvoljeno da pismenu izjavu svjedoka na osnovu pravila 92bis prihvati privremeno, dok se ne ispune formalni uslovi iz pravila 92bis(B), s tim što izjava svjedoka ne može biti u potpunosti prihvaćena dok se ti uslovi ne ispune.⁵

III. Diskusija

6. Pretresno vijeće je analiziralo ovjerene izjave svih svjedoka kako bi utvrdilo da li one ispunjavaju navedene formalne uslove iz pravila 92bis(B). Predsjedavajući službenik kog je imenovao sekretar Međunarodnog suda je za svakog svjedoka ovjerio potvrdu datu uz pismenu izjavu. Svaki svjedok je izjavio da je sadržaj njegove izjave, prema njegovom najboljem znanju i vjerovanju, tačan i istinit, i na jeziku koji razumije obaviješten je o tome da se protiv njega može pokrenuti postupak zbog davanja lažnog iskaza. Svaki svjedok identifikovan je putem imena, datuma rođenja i mjesta boravka, a na svakoj potvrdi deklaracije navedeni su datum i mjesto deklaracije. Prema tome, Vijeće se uvjerilo da je kod svakog svjedoka poštovana procedura ovjeravanja pismenih izjava koje je ponudilo tužilaštvo i da su time ispunjeni formalni uslovi navedeni u pravilu 92bis(B), pa će izjave zato biti prihvaćene.

7. Analizirajući pakete na osnovu pravila 92bis koje je dostavilo tužilaštvo, Vijeće napominje da su svjedoci Ašida Fazlić, Sabina Šabanić, Tarik Žunić, Anđa Gotovac, KDZ036 i KDZ079 tokom postupka ovjeravanja dostavili *addendume* svojim izjavama. Vijeće napominje da su i ti *addendumi* ovjereni na osnovu pravila 92bis(B) i da su svi, osim dva, unijeti u *e-court*, uz odgovarajuće izjave svjedoka koje su bile privremeno prihvaćene. Međutim, Vijeće ne može da ustanovi gdje se nalaze *addendumi* izjava Anđe Gotovac i svjedoka KDZ079, u okviru paketa na osnovu pravila 92bis, koji su u *e-court* unijeti kao dokazni predmeti P490, odnosno P480, iako njih predsjedavajući službenik izričito pominje u materijalu na osnovu kojeg su izjave tih svjedoka ovjerene. Vijeće nadalje napominje da se u nekim *addendumima* izjava svjedoka govori o manjim slovničkim greškama ili da uključuju manja pojašnjenja vezana za sadržaj izjave svjedoka, ali da su

⁵ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po povjerljivom Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje pismenih iskaza umjesto usmenog svjedočenja na osnovu pravila 92bis, 12. septembar 2006. godine, par. 19–21; *Tužilac protiv Martića i drugih*, predmet br. IT-95-11-T, Odluka po zahtevima tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza u skladu s pravilom 92bis Pravilnika, 16. januar 2006. godine, par. 11, 37.

mnoge izmjene u *addendumima* daleko ozbiljnije. Vijeće smatra da to naročito važi za *addendume* izjavi svjedoka Ašide Fazlić,⁶ Sabine Šabanić⁷ i Tarika Žunića.⁸

8. Prema shvatanju Vijeća, svjedok tokom postupka ovjere može iskoristiti priliku da pojasni svoju pismenu izjavu i Vijeće smatra primjerenim da svjedok u tom smislu unese ispravke u svoje svjedočenje. Međutim, ako je Vijeće samo privremeno prihvatilo svjedokovu pismenu izjavu, kao što je to slučaj sa svjedocima na koje se odnosi ova Odluka, unošenje eventualnih bitnih izmjena u svjedočenje značilo bi da Vijeće mora da procijeni da li su te izmjene ili čak cijelo svjedočenje dotičnog svjedoka prihvatljivi na osnovu pravila *92bis* i da li svjedok zbog tih izmjena mora da stupi pred Vijeće radi unakrsnog ispitivanja. U tom smislu, strana koja predlaže dokaze treba da obavijesti Vijeće o svim eventualnim izmjenama unijetim tokom postupka ovjeravanja, bile one neznatne ili bitne. Imajući to na umu, Vijeće je svjedočenja koja su sad priložena u *addendumima* razmotrilo u kontekstu odgovarajućih prihvaćenih svjedočenja tih svjedoka. Pri tom Vijeće napominje da optuženi nije iznio prigovor na Zahtjev, pa se mora poći od pretpostavke da se on ne protivi uvrštavanju tih *addenduma* u spis. Nadalje, iako su izmjene navedene u fusnotama 6–8 ove Odluke bitne, a ne puke tehničke ispravke, Vijeće smatra da se njima svjedočenja tih svjedoka ne mijenjaju toliko da bi se to odrazilo na prihvatljivost svjedočenja na osnovu pravila *92bis*. Vijeće je razmotrilo i prihvatljivost samih *addenduma* i zaključilo da se oni mogu prihvatiti. *Addendumi*

⁶ U *addendumu* izjavi koju je dala 4. novembra 2008. godine, Ašida Fazlić unosi jednu bitnu izmjenu u 3. paragraf: "Upravnik bolnice bio je dr Bakir Nakaš, a ne njegov brat Abdulah, kako piše iz izjavi."

⁷ Sabina Šabanić unosi niz bitnih izmjena u svoje dvije izjave svjedoka od 16. novembra 1995., odnosno 22. maja 2006. godine. Prvo, u vezi s izjavom od 16. novembra 1995. godine svjedokinja tvrdi da nije čula "pucanje stakla", kako piše u 4. paragrafu, i da nije čula pucnjavu, kako piše u 6. paragrafu te izjave. Osim toga, svjedokinja je dodala i da je, pošto je dala izjavu 16. novembra 1995. godine, imala zdravstvenih tegoba, koje su posljedica ranjavanja opisanog u izjavi, te da je zbog toga invalid 50%. Konačno, svjedokinja je unijela po jednu ispravku u izjavu od 16. novembra 1995. i izjavu od 22. maja 2006. godine, naime, da u obje, u 10., odnosno u 6. paragrafu, treba da stoji: "*četiri* nebodera [na Grbavici]. To je lokacija sa koje mogu pucati na tramvaje", a ne "*tri* nebodera [na Grbavici]. To je lokacija sa koje mogu pucati na tramvaje" (naglasak dodat).

⁸ Tarik Žunić unosi dvije bitne izmjene u svoje dvije pismene izjave svjedoka od 10. novembra 1995. i 21. aprila 2006. godine. Prvo, on u svoju izjavu od 10. novembra 1995. godine unosi sljedeću izmjenu, ovdje datu u kurzivu: "Dok sam bio tamo, otkrio sam da imam dvije rupe na prednjoj ~~lijevoj strani~~ jakne, u visini srca. *Pretpostavljam da je te rupe napravio metak kada mi je prošao kroz jaknu.*" Drugo, on u svoju izjavu svjedoka od 21. aprila 2006. godine unosi sljedeću bitnu izmjenu, datu u kurzivu: "Na krovu se vijorila zastava UN-a, ali to kuću nije zaštitilo, pa su granate i meci udarali i u kuću i *oko nje, a meci su zapravo pogadali obje kuće.*"

ispunjavaju i uslov ovjeravanja iz pravila 92bis(B). Zato će ti *addendumi* biti uvršteni u spis.

9. Vijeće nadalje napominje da je tužilaštvo ovjerilo dopunsku izjavu koju je optuženi predložio za Ašidu Fazlić, a koja takođe ispunjava formalne uslove iz pravila 92bis(B), navedene u paragrafu 4 gore.⁹ Međutim, tužilaštvo i izjavu svjedoka i dopunsku izjavu dostavlja u okviru dokaznog predmeta P470, dok je dopunska izjava privremeno prihvaćena kao dokazni predmet D2. Osim toga, optuženi za Šefika Bešlića nije dostavio ovjerenu dopunsku izjavu, kako je to naloženo u Odluci Vijeća po Zahtjevu na osnovu pravila 92bis, pa Vijeće nju u ovom trenutku neće formalno prihvatiti.

IV. Dispozitiv

10. Shodno tome i na osnovu pravila 54 i 92bis Pravilnika, Vijeće ovim **ODOBRAVA** Zahtjev i

- 1) **TRAŽI** da Sekretarijat evidentira da se pismene izjave svjedoka Ašide Fazlić, Šefika Bešlića, Zibe Šubo, Anđe Gotovac, Fatime Palavre, Fadile Tarčin, Zilhe Granilo, Sabine Šabanić, Slavice Livnjak, Tarika Žunića, Zibe Avdić, kao i dopunska izjava Ašide Fazlić uvrštavaju u spis bez daljih formalnosti;
- 2) **TRAŽI** da Sekretarijat evidentira da se pismene izjave svjedoka KDZ036, KDZ079 i KDZ090 uvrštavaju u spis pod pečatom, bez daljih formalnosti;
- 3) **NALAŽE** da se *addendumi* pismenim izjavama svjedoka Ašide Fazlić, Sabine Šabanić, Tarika Žunića, Anđe Gotovac, KDZ036 i KDZ079 uvrste u spis bez daljih formalnosti;
- 4) **NALAŽE** tužilaštvu da u *e-court* unese *addendume* izjava svjedoka Anđe Gotovac i KDZ079, kao dio njihovih paketa na osnovu pravila 92bis kojima je dodijeljen broj dokaznog predmeta P490, odnosno P480;

⁹ Vijeće napominje da je tužilaštvo u okviru dokaznog predmeta P470 dostavilo i izjavu svjedoka i dopunsku izjavu, dok je dopunska izjava privremeno prihvaćena kao dokazni predmet D2.

- 5) **NALAŽE** optuženom da u u *e-court* unese dopunsku izjavu Ašide Fazlić i odgovarajući materijal na osnovu kojeg je ona ovjerena, kao dokazni predmet D2; i
- 6) **PODSJEĆA** optuženog da za dopunsku izjavu Šefika Bešlića mora da nabavi ovjeru traženu pravilom 92bis(B) prije nego što ta izjava bude uvrštena u spis.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 9. jula 2010.

U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]